

Neyðugt við almenn- um ilögupolitikki

Oddagrein

Landsstýrismaðurin í fíggjarmálum hevur avgjørt, at kommunalu ilögurnar næsta ár skulu í mesta lagi verða 165 milliónir krónur. Hetta talið liggur miðskeiðis ímillum talið, sum Fíggjarmálastýrið mælti til, og talið, sum kommunurnar ynsktu at gera ilögur fyri. So sigast kann, at Karsaten Hansen hevur roynt at víga fyri og ímóti og valdi miðlinjuna.

Fíggjarmálastýrið skal hava rós fyri, at tað roynir av álvara at seta skjótul á ein ilögupolitikk í Føroyum. Hesin politikkur ber í sær, at ilögurnar verða javnt býttar ár frá ári, so tær ikki verða ov stórar saman borið við tjóðarúrtøkuna. Hetta skapar eina betri javnvág, búskaparliga og viðvíkjandi spurninginum um arbeiði.

Tað er at fegnast um, at Føroya landsstýrið í dag hevur amboð, so tað ber til at stýra fíggjar- og ilögupolitikkinum. Tað veri seg við Fíggjarmálastýrinum, Hagstovuni, Landsbankanum og Gjaldstovuni. Harafturat kemur so Búskaparráðið, sum hvørt hálva ár kemur við metingum um búskaparstöðuna og búskaparpolitikkinn.

Hesir stovnar og amboð við góðum og væl útbúnum fólki eru neyðug, um vit skulu hava eina fíggjarliga og búskaparliga stýring í Føroyum. Tað ásanna allir flokkar óivað í dag. Men tá Javnaðarflokkurin og Tjóðveldisflokkurin ferð eftir ferð vistu á hetta í sjeiti og áttatiárunum, hildu borgarligu flokkarnir og bankaleiðslur hánt um hetta.

Tað er skiligt, at summar kommunur eru firtnar, tí tær sleppa ikki at gera tær ilögur, sum tær hava sett sær fyri. Serliga tær kommunur, sum hava verið sparnar og eiga pening í bók. Men skal ein veruligur ilögu- og fíggjarpolitikkur rekast, so má skil verða ilögunum, so tær ikki taka dyk á seg, og aftur gerast ein hótan ímóti búskapinum. Kommunrunar eiga at hava í huga, hvussu álvarslig trongstöðan hevur verið, og hvussu nógv óneyðugt er godið í rentum hesi ár.

Nakað annað er, at ilögutørvurin nógvastaðni er stórur. Men tað er ikki nóg mikið bara at gera ein ilögukarm. Neyðugt er eisini at hyggja at ilögunum og raðfesta tær, so tær tydingarmiklu ilögurnar verða gjørdar fyrst. Og tað kann gerast torført, tá ilögulykilin verður settur eftir fólkatilinum, og ikki eftir, hvar ilögutørvurin er størstur.

Skjótul er nú eisini settur á ein kommunalan ilögupolitikk. Hetta má ikki bara vera eitt hirs í ár, men aftur ímóti ein fastur tættur í landsins búskaparpolitikki.

Sosialurinn

Viðmerking:

Hava einki ímóti eftirmetingum

Mánadagin 22.11.99 svaraði Føroya Lærarafelag MFS uppá tað tíðindaskriv, sum vit sendu fjølmiðlum og øðrum stovnum herundir Føroya Lærarafelag gjøgnum Internetið.

Tað er skiljandi, at MFS reagerar uppá tær óhepnu og áleypandi yvirskriftir og vendingar, sum Dimmalætting nýtir fríggjadagin 19.11.1999.

Útbúgving er so tydingarmikil, at vit hava ikki brúk fyri sensatiónsyvirkifrum og skeivum endurgevingum, sum loypa split í.

Formaður felagsins skilir ikki, at blaðmaðurin fekk hetta, sum hann skrivur, burtur úr telefonsamrøðuni, tí tað fyrsta svarið hann fekk uppá spurningin um, hvat Føroya Lærarafelag heldur um frágreiðingina hjá Útbúgvingarpolitikknevdini, var, at sitat:

"Vit hava just fingið bók-

urnar inn á borðið við postinum. Eg fari nú at lesa hana um vikuskifti, og limirnir í nevndini fáa hvørt sitt eintak mánadagin 22.11. So fara vit at viðgera álitið. Tí kann eg onki siga um hetta".

Uppá nakrar fyrispurningar um eftirlit í skúlaverknum, sum fyri mær synti eina ávísu óvitinheit, greiddi eg frá, hvussu umsjón og eftirlit verður praktiserað í føroyska fólkskúlanum.

Annars skal Føroya Lærarafelag bara staðfesta tey tíðindi, sum Útvarp Føroya so frálíkt bar frá felagnum. MFS nýtist ikki at stúra fyri, at Føroya Lærarafelag ikki fer at viðgera álitið um útbúgvingarpolitikk konstruktivt og við góðvilja.

Føroya Lærarafelag hevur onki ímóti eftirmetingum av fólkskúlanum. Vit gera eftirmetingar í fólkskúlanum dag um dag, so tað er

ikki nakað nýtt. Vit hava heldur onki ímóti tí skipaða eftirliti, sum myndugleikarnir sambært lóg hava við fólkskúlanum. Men skal eftirlit koma úttanfrá, so skal Føroya Lærarafelag vera við til at áseta, hvussu tað eftirlitið skal skipast.

Annars vita øll tey, sum vara av fólkskúlanum, at fólkskúlin kann ikki í øllum sammetast við miðnámskúlanar, tí fólkskúlin er ein skúli fyri øll, og spjæðingin er stór.

Um eitt møgulegt eftirlit skal vera gjørt á ein slíkan hátt sum fyrr, tá bæði næmingar og lærarar vóru vigaðir við 13-ársroyndum, so siga vit beinanvegin, at hetta er ikki tann rætti mátin.

Álitið frá Útbúgvingarpolitikknevndini sær áhugað, men har eru útsagnir, sum mugu takast upp til viðgerar. Eitt er so sikkurt, at har skulu nógvir peningar til, um øll ráðini í álitinum

skulu fylgjast. Meira enn tað, sum vantar í til at fremja ta nýggju skúla-lógina.

Føroya Lærarafelag
Elsa Birgitta P. Petersen

Blokkurin tryggjar ongan

Vandi er fyri at blokkurin aftur kollrennur føroyska búskapin.

Tey flestu, sum eru bangin fyri fullveldinum, ræðast tað, at blokkstuðulin verður tikin úr føroyska búskapinum. Men hevur blokkurin veruliga verið so góður fyri Føroyar? Upp á stutt sigt er sjálvandi gott at fáa eina peningagávu, men upp á longri sigt hevur blokkurin givið okkum ein falskan tryggleika ella ongan trygg-leika. Vit kenna øll søguna um 80'ini, tá ið øll tróini vuku upp í himmalin. Blokkurin hjálpti okkum tá til at hava eina ovurnýtslu, sum ongan enda hevði. Endin gjørdist tó bráður og vit kenna eina søguna um 90'ini. Nógv húski máttu fara úr húsum sínum, arbeiðsloysið herjaði og 5000 føroyingar flýggjaðu av landinum.

Neyð lærir nakna kvinnu at spinna og nú eru aftur góðar tíðir. Fullveldið nærkast og arbeiðt verður við eini ætlan at fáa blokkin úr føroyska búskapinum, so vit ikki gera sama mistak sum

í 80'inum. Vandin fyri at gera sama mistak spókir nevniliga aftur. Stórt trýst verður, hvønn dag lagt á Landsstýrið um at jatta meiri pening til alt millum himmal og jørð. Men enn er líkt til, at fíggjarmálaráðharrin Karsten Hansen megna at standa móti trýstinum.

Tað er tí upplagt, at skera blokkin niður skjótast gjørligt, áðrenn hann aftur skal fíggja eitt ein ovhitaðan føroyskan búskap. Best hevði verið, um samgongan longu hevði skert blokkin, men ein slík viðgongd broyting krevur, at fólki verður spurt fyrst.

Vit klára okkum uttan blokkin

Komandi ár verður væntaði eitt yvirskot á fíggjarlógini upp á 449 mió. Av útreiðslum landskassans fara 188 mió at gjalda rentur til danir. Einar skuldarfrír landskassi hevði sostatt kunnað minkað blokkin, sum er 969 mió., við 637 mió uttan at vælferðin hevði merkt nakað. Sostatt vænta einans 332

mió í fyri at ein skuldarfrír landskassi kundi klára seg uttan blokkin. Ein lagalig skiftistíð skuldi kunna gjørt, at vit megnaðu at seta okkurt í staðin fyri hesar 332 milliónirnar. Eg veit væl, at fiskiskapurin hevur verið serliga góður og rentan serliga lág. Men ætlan landsstýris er ikki at kvetta blokkin burtur frá degi til dags.

Eg veit eisini væl, at danski statskassin hevur áðrar útreiðslur av Føroyum so sum, löglegu, hervald, úttanríkistænastu og rættarskipan. Hervaldið nýstast vit ikki, men löglegu, rættarskipan, úttanríkistænastu o. a. skulu vit eftir eina skiftistíð sjálvandi megna at gjalda sjálvi. Eitt annað er, at hervaldið hevur hevur helst givið dønnum fleiri inn-tøkur av Føroyum, enn allar útreiðslurnar teir hava havt av okkum. Tað verður eisini tosað um, at ein úttanríkistænasta kemur at kosta, men virði av úttanríkistænastuni, eri eg rættuliga visur í, er nógv størri enn útreiðslurnar. Spyr bara íslendingar.

Vit eiga at minka tí blokk-in so skjótt sum gjørligt. Annars er vandi fyri at fyri at okkara búskapur kollsiglir aftur, og vit enda í somu støðu sum í 1992.

Vit eru ikki býttari enn onnur fólk

Tað skuldi ikki verið nakað, sum forðar Føroyum, at framleiða eins nógv fyri hvønn íbúva og onnur lond. Vit eru so avgjørt ikki býttari enn onnur fólk. Fólk er væl útbúið og fá lond hava so nógv tilfingi sum Føroyar. Tað einasta sum skal til, er at vit læra at um-sita okkara tilfingi. Eingin skuldi verið betri førur fyri at stýrt Føroyum enn føroyingar sjálvir. Tað krevur bara, at vit fáa øll tey neyðugu amboðini at stýra okkara landi. Vit mugu hava ræði á øllum viðurskiftum, sum hava við Føroyar at gera, og tað er tað sama sum at fáa fullveldi yvir okkara egna landi.

Rói Joensen
limur í Ungu
Tjóðveldinum

Árligu jólatiltøkini hjá skótunum í Fuglafirði

Árliga sölutiltakið hjá KFUM- og KFUK-skótunum í Fuglafirði verður sunnudagin 28. nov. Tiltakið verður í skóthúsum í Fuglafirði og byrjar kl. 16.00.

Sum undanfarnu árin verður aftur hópur av forvitnisligum dygdarlutum at

vinna í jólaspeli, køkutombola og við lutaseðlum.

Til hugna og undirhalds verður bæði ókeypis kaffi og te við oknum góðum heimabakkaðum afturvíð til tey vaksnu og saft til børnini. Sjálvandi vitjar jóla-maðurin, og lutakast verður millum børnini um 3 for-

kunnugar jólaskalendarar.

Annars fara skótarnir í Fuglafirði í desember mánaða, um veðrið verður til vildar, at seta upp eitt »sama-tjald« (eina LAVO) niðri í miðbýnum, har teir gera ymisk skótarbeiðir, meðan teir bjóða teim vitjandi fløva og blíðskap, so

at fólk koma í rættan jóla-hýr.

Øll eru sjálvandi hjartaliga vælkomin til øll tiltøkini.

Við skótakvøðu
Skótarnir í Fuglafirði